

Operační výkony na žaludku

Operační výkony na žaludku se liší především dle indikace. Podobné jsou postupy chirurgická terapie vředové choroby a nádorů, na rozdíl od bariatrických výkonů.

Chirurgická terapie vředové choroby a nádorů

Resekce žaludku

Resekcí žaludku se rozumí odstranění jeho části. V současnosti se provádějí se nejčastěji z důvodu **malignit**, dříve to byla gastroduodenální vředová choroba, před rozvojem eradikační terapie *H. pylori*. Jednotlivé operace jsou rozdílné v rozsahu a následném obnovení kontinuity gastrointestinálního traktu.

Dvoutřetinová resekce žaludku

Při této operaci se odstraňuje část těla žaludku, antrum, pylorus a počátek duodena. Hlavní indikací byla neúspěšná konzervativní terapie gastroduodenální vředové choroby. Postupy dvoutřetinových resekcí jsou pojmenovány podle jejich průkopníka Theodora Billrotha.

1. **Resekce typu Billroth I** – anastomóza se vytváří mezi pahýlem žaludku a duodenem (gastroduodenoanastomóza).
2. **Resekce typu Billroth II** – anastomóza je mezi pahýlem žaludku a předsunutou kličkou jejunu (*end to side*), duodenum je slepě uzavřeno.

Subtotální gastrektomie

Provádí se zejména při odstraňování tumorů a dle lokalizace je ponechána kardia a fundus, eventuálně antrum při výskytu nádoru v horní třetině žaludku. Kontinuita je z důvodu většího rozsahu obnovena pomocí **Y-anastomózy dle Rouxe** (gastrojejunostomie někdy označována jako resekce dle Rouxe).

Totální gastrektomie

Při totální gastrektomii je **odstraněn celý žaludek**, důvodem je hlavně maligní nádor. Následně se jícnem spojí exkludovanou kličkou jejunu dle Rouxe (*end to end*) nebo omega anastomózou (*end to side*) se spojkou na jejunu pro průtok trávicích šťáv (**Braunova anastomóza**). Operace větších tumorů je doplněna splenektomií, eventuálně resekci pankreatu.

Vagotomie

Přetrnutí zakončení n. vagu v různém rozsahu s cílem denervace parietálních buněk se provádí samostatně při chronické vředové chorobě nebo v kombinaci s resekčními výkony. Standardní metodou je dnes **proximální selektivní vagotomie** uchováající inervaci antra a pyloru. Rozsáhlejší trunkální vagotomie a selektivní totální vagotomie vyžadují pyloroplastiku a z důvodu nežádoucích efektů jsou indikovány pouze při recidivách.

Sutura vředu

Sutura vředu je častá metoda uplatňovaná při jeho perforaci. Lze ji provést laparoskopicky a u lokalizace v žaludku by měla být doplněná excizí okraje, kvůli vyloučení malignity. Pokud je to potřeba, tak je doplněna ligací krvácející cévy.

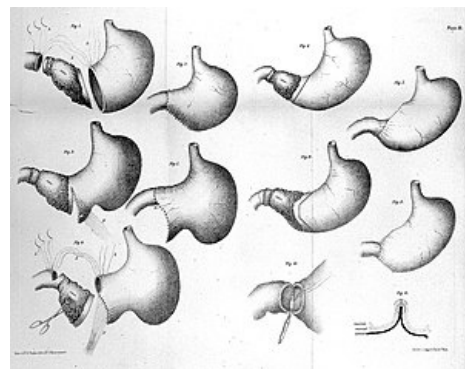
Bariatrické výkony

Jedná se v první řadě o bandáže žaludku, sleeve gastrektomie, plikace žaludku a dále např. žaludeční bypass.

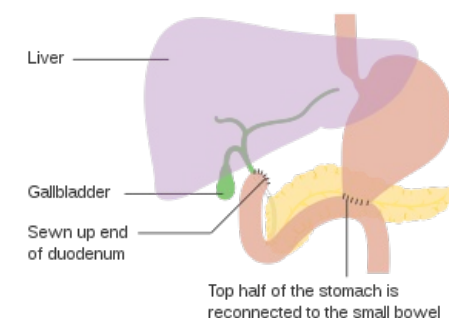
 Podrobnější informace naleznete na stránce Bariatrické chirurgické výkony.

Charakteristické komplikace

Výkony na žaludku zahrnují několik specifických komplikací. Jejich vyjádření se označuje jako postgastrektomický syndrom. Mohou se vyskytovat akutně (recidivující ulkus) nebo chronicky (např. refluxní gastritida, karcinom v pahýlu). U rozsáhlých operací jsou časté, proto je snaha postupovat primárně konzervativně a co nejméně invazivně.

Postup resekce typu Billroth I

Resekce typu Billroth II

Recidivující ulkus

Častěji se objevuje po vagotomii než resekci žaludku. U každé recidivy vyloučit Zollingerův-Ellisonův syndrom.

Dumping syndrom

Rozlišuje se **časná a pozdní forma**, významným rizikovým faktorem je resekce typu Billroth II a rozsáhlejší varianty.

1. Časný je způsobený nestrávenou hyperosmolární stravou, která se dostane do jejunu a vyvolá **pokles cirkulujícího objemu** až o 20 %. Do půlhodiny dochází k postprandiálnímu kolapsu s opocením a nevolností.
2. Pozdní je charakterizovaný **atakou hypoglykémie** následkem excesivního uvolnění insulinu. Objevuje se 2–3 hodiny postprandiálně, známky jsou nevolnost, bezvědomí a šok.

Syndrom přívodné kličky

Způsobený stázou a retencí potravy s patogenní kolonizací v přívodné kličce. Manifestuje se nechutenstvím, plností a náhlým žlučovitým zvracením.

Syndrom odvodné kličky

Vzniká zalomením, zúžením anastomózy nebo invaginací, což vede k omezenému vyprazdňování žaludku do odvodné kličky. Klinické příznaky jsou subjektivní plnost po jídle a zvracení.

Refluxní gastritis

Ztráta pyloru při resekcích žaludku vede ke stálé expozici žaludeční sliznice **žlučovým kyselinám**. Z dlouhodobého hlediska se často rozvíjí gastritida a zvyšuje se riziko karcinomu žaludečního pahýlu.

Karcinom žaludečního pahýlu

Resekce žaludku je predispozicí pro vznik karcinomu žaludku.^[1] Vyvíjí se většinou od 15. roku po resekci, proto je od této chvíle doporučena každoroční gastroskopie.

Odkazy

Související články

- Bariatrické chirurgické výkony
- Gastroduodenální vředová choroba
- Karcinom žaludku

Použitá literatura

- LANGÁŠKOVÁ, Iveta. *Nutriční stav nemocného po gastrektomii* [online]. Brno, 2007, s. 18–20, dostupné také z <https://is.muni.cz/th/tscqv/Bakalarska_prace.pdf>.
- SCHUMPELICK, Volker. *Kurzlehrbuch Chirurgie : 181 Tabellen.* - vydání. Thieme, 2006. 947 s. s. 487. ISBN 9783131271273.

Reference

1. JELÍNEK, Tomáš. *Karcinom žaludečního pahýlu* [online]. [cit. 2020-06-11]. <<https://www.linkos.cz/lekar-a-multidisciplinari-tym/kongresy/po-kongresu/databaze-tuzemskych-onkologickych-konferencnich-abstrakt/karcinom-zaludecniho-pahylu/>>.